

Sunuş

İlkay ÖZKÜRALPLİ¹, Şeyma SAĞDIÇ GÜVEN², Ulaş KARADAĞ³



¹ Asst. Prof., Istanbul Arel University, Department of Sociology
(ORCID ID: 0000-0002-1310-6037)



² Research Assistant, Inonu University, Faculty of Law (ORCID ID: 0000-0001-8627-1060)



³ Asst. Prof., Eskisehir Osmangazi University, Faculty of Law
(ORCID ID: 0000-0001-9775-5589)

Özet

Bu sunuş yazısında ViraVerita E-Dergi: Disiplinlerarası Karşılaşmalar'ın 16. sayısının dosya konusu olan "Mülkiyet" başlığı altındaki makale, söyleşi, kitap değerlendirmesi ve çevirilerin yanı sıra dosya dışı çalışmalar tanıtılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mülkiyet, borçlandırma, finansallaşma, mülk statüsü

Preface

Abstract

In this preface, the studies published in 16th issue of ViraVerita E-Journal: Interdisciplinary Encounters were introduced. This issue, which is titled as Property, focuses on the relations that reveal and transform property.

Keywords: Property, indebtedness, financialisation, the status of property

Corresponding Author / Sorumlu Yazar	İlkay ÖZKÜRALPLİ Asst. Prof., Istanbul Arel University, Department of Sociology
E-mail / E-posta	ilkay.ozkuralpli@gmail.com
Manuscript Received / Gönderim Tarihi	November 30, 2022 / 30 Kasım 2022
Revised Manuscript Accepted / Kabul Tarihi	November 30, 2022 / 30 Kasım 2022
To Cite This Article / Kaynak Göster	ÖZKÜRALPLİ, İ., SAĞDIÇ GÜVEN, Ş., KARADAĞ, U. (2022). Sunuş, <i>ViraVerita E-Journal: Interdisciplinary Encounters</i> , Vol. 16, 1-6.

Sunuş

ViraVerita E-Dergi 16. sayısını, tarih boyunca toplumsal çatışmaların merkezinde yer alan “mülkiyet” kavramına ayırdı. Toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerin dramatik bir biçimde derinleştiği bu dönemde mülkiyet, özellikle de “yok” varlığıyla, gündelik hayatımızı en temelden biçimlendirmeye devam ediyor. Bu nedenle 16. sayımızda, mülkiyeti ortaya çıkaran ve dönüştüren ilişkileri odağımıza alıyoruz. Amacımız, bu ilişkilerin ekonomik, sosyal, politik, hukuki, kültürel ve felsefi veçhelerini; mülksüzleştirme pratiklerinin tarihsel ve güncel biçimleriyle yeni epistemolojilerini; teknolojinin gelişmesi ve dijitalleşmeyle birlikte mülkiyet kurumunda yaşanan güncel dönüşümleri ve kurulu mülkiyet ilişkilerinin altüst edilmesine dair yeni olasılıkları heybesinde taşıyan toplumsal mücadele biçimlerini tartışmaya açmak. Bu güzergâhtan ilerleyerek, dergimizin bu sayısında yer alan değerli yazarlar, çevirmenler ve akademisyenlerle birlikte, mülkiyetin günümüzdeki farklı katmanlarını ele alıp tartışan çalışmalara bir katkı sunmayı hedefliyoruz.

Dosyamızın “Yaşayan Rezervlerden İnsan Harici Kişilere: Hayvanların Mülk Statüsü” isimli ilk makalesinde, Berk Efe Altınal, insan harici hayvanların mülk statüsünü tartışıyor. Antik Yunan’dan bu yana insanların yaşamı ve ona içkin insan merkezli değerler üzerinden belirlenen insan harici hayvanların mülk statüsüne türcülük karşıtları tarafından yöneltilen eleştiriler, görece yeni tarihli fakat hızla gelişen bir tartışma alanına tekabül eder. Bu tartışmaları, acı çekmeme çıkarı, hayvan refahı yasaları üzerinden kateden Altınal, bugün mevcut paradigmalarımızın insan harici hayvanların insanın mülkü olduklarına yönelik temel kavrayıştan hareket ederek, bu kavrayışa karşı bir başkasının mülkü olmama temel hakkının tanınması gerektiğini çarpıcı örneklerle ortaya koyuyor.

“Mülkleştirilen Kölenin Kendinin Bilincine Ulaşma Mücadelesi: *Seremoni* ve *Parazit* Filmlerinin Hegel’in Efendi-Hizmetkâr Diyalektiği Bağlamında Karşılaştırılması” isimli çalışmasında, Fazilet Fatma Alçık bir mülk haline gelen hizmetkârın özgürleşme imkânlarını tartışmaya açıyor. Bu tartışmada, efendi-hizmetkâr diyalektiğinin, alışık olduğumuzun dışında Buck-Morss’un yorumuyla Haiti Devrimi ile doğrudan ilişkilendirerek sınıfsal çatışmanın konusu haline getiriyor. Bu sınıfsal çatışmaları, iki filmin karşılaştırmalı okumaları üzerinden inceleyen Alçık, sınıfsal sisteme bir başkaldırı olarak aktardığı *Seremoni*’nin aksine *Parazit*’in nasıl bir kapitalizm savunusuna dönüştüğünü tartışıyor.

16. sayımızın tek söyleşisi ise finansallaşma ve borçluluk çalışmalarıyla tanınan, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İdari İktisadi Bilimler Fakültesi'nde görev yapan Doç. Dr. Üyesi Elif Karaçimen ile yapıldı. Bugüne kadar pek çok akademik çalışmasının yanı sıra Türkiye'de hanehalkı borçlanması, finansallaşma süreci ve bu sürecin etkilerine dair yaptığı değerlendirmelerle dikkat çeken Karaçimen, "Mülkiyet" temalı 16. sayımızda kısa ancak içeriği dolu bir söyleşiyi yer alıyor.

Dosyamızın ilk çevirisi, *Strike Debt* ve *Occupy Wall Street* ortak projesi olan *Borç Direnişçisinin El Kitabı* (The Debt Resisters' Operations Manual) anonim borç direnişçileri tarafından kolektif biçimde kaleme alınmıştır. Her ne kadar barındırdığı pratik bilgiler, kaynaklar ve ipuçları Birleşik Devletler'e özgü de olsa, bu el kitabının asıl amacı borçsuz bir yaşamın mümkün olduğunu hatırlatmak ve ona direnmek için borç sistemini anlaşılır kılmaktır. Güncelliğini koruyan ve Türkiye için de yararlı bir kaynak olacağını düşündüğümüz bu çalışmanın giriş ve sonuç bölümünü sizler için çevirdik.

Dosyamızın diğer çevirisinin başlığı ise "Gerontoloji Literatürünün Marksist Analizi". Stephen M. Marson ve L. Richard Della tarafından kaleme alınan makale, sosyal yaşlanma olgusunun kendisini yoğun olarak hissettirdiği bu dönemde sosyal gerontoloji literatüründeki temel kavram ve tartışmalara değinmenin yanı sıra kuşaklar arası çatışmanın ekonomik boyutlarına dikkat çekerek yaşlanma ve yaşlılık konusuna Marksist bakış açısıyla ışık tutuyor. Deniz Kara imzalı çeviri, hem Türkçe literatürde toplumsal yaşlanma konusunda yapılacak çalışmalara bir çıkış noktası sunuyor hem de toplumsal ve ekonomik eşitsizliklere yaşlılık ve yaşlanma merceğinden bakmanın yararlarını hatırlatıyor.

Dosya kapsamındaki son yazımız ise Joachim Becker imzalı bir kitap değerlendirmesi. Yusuf Enes Karataş'ın bu sayımız için çevirdiği "Aşırı Serbest Piyasa 'Şok Terapisi' Post-Komünist Doğu Avrupa'da Bir Felakete Yol Açtı" başlıklı yazısında Becker, Kristen Ghodsee ve Mitchell A. Orenstein tarafından kaleme alınan *Taking Stock of Shock: Social Consequences of the 1989 Revolutions* başlıklı kitabı değerlendiriyor. Becker'e göre yazarlar post-komünist coğrafyadaki kapitalist dönüşümün ekonomik ve sosyal boyutlarını incelikli bir biçimde ele alıyorlar. Becker, kimi eksikler bulunmakla birlikte, sözü edilen dönüşümün yıkıcı ve hayal kırıklığı yaratan sonuçlarının farklı ölçütler doğrultusunda ve titizlikle incelendiğini belirtiyor. Bu değerlendirmenin, post-komünist ülkelerde kapitalizme geçişin refah değil, yaşamın tüm boyutlarını etkileyen bir mülksüzleşme sürecini beraberinde getirdiğini görmek açısından faydalı olduğunu düşünüyoruz.

Bu sayımızın Açık Defter bölümünde ise, farklı konulardaki dört araştırma makalesinin yanı sıra bir çeviri yer alıyor. “Ekoloji Felsefesinin İnsanmerkezciliğe Eleştirisi” başlıklı makalesinde Rabia Çepik, faşist ekoloji, Marksist ekoloji, anarşist ekoloji anlayışlarıyla Aldo Leopold’un toprak etiği yaklaşımının insanmerkezci perspektiflerini inceliyor. Çepik, ekolojik sorunlara dönük insanmerkezci yaklaşımların, vaadettikleri çözümleri sunmada yetersiz kaldıklarını vurguluyor.

Açık defterin ikinci makalesi, güncel bir tartışmanın uluslararası ilişkiler boyutunu ortaya koyuyor. Burçin Canar, “Yeni Avrupa’nın İnşası Sürecinde Avrupa-Atlantik Güçlerinin ve Rusya Federasyonu’nun Ukrayna Politikaları” makalesiyle Rusya-Ukrayna savaşının öncesindeki gelişmelere değiniyor. Makale, Yeni Avrupa inşasında Avrupa-Atlantik güçleriyle Rusya Federasyonu arasındaki farklılaşmaya dikkat çekerken, Ukrayna’nın bu güç ve etki mücadelesindeki stratejik konumunu odağa alıyor. Böylece Canar, çalışmasıyla Rusya-Ukrayna savaşının nedenlerine ve sonuçlarına geniş bir perspektiften bakarak önemli belirlemelerde bulunuyor.

Açık defterin bir diğer araştırma makalesi olan “Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi Kararlarında Sınır Dışı Prosedürüne Tabi Çocuğun Yüksek Yararı: Usulî Güvenceler” adlı çalışmasında Züleyha Keskin, temel bir hukuki ilke olan “çocuğun yüksek yararı” ilkesini göç çalışmalarıyla birlikte değerlendiriyor. Keskin, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi’nin kararları ışığında hukuki bir ilkenin mültecilik deneyimiyle nasıl somutlaştığını gösteriyor ve çocuklar söz konusu olduğunda sınır dışı prosedürünün nasıl uygulanması gerektiğine dair önemli bilgiler veriyor.

Bu bölümün son araştırma makalesi ise Ahmet Eker’in “*Bir Kopuş: Yer Algısından Mekân Algısına Modernite Eşiği ve Modern Mekansallığın Metafizik Karakteri*” isimli makalesi. Eker, çalışmasında yer ve mekân kavramlarının felsefi bir incelemesini insan deneyiminin tarihselliği üzerinden ele alıyor. Kavramın tarihsel güzergahtaki kırılmalarını Antik Yunan düşüncesinden başlayarak modernitenin başlangıcı addedilebilecek eşiğe kadar takip edebileceğiniz bu çalışma, fenomenoloji düşüncesiyle tamamlanıyor. Bu bağlamda, çalışmada yer/mekân kavramını Platon, Aristoteles, Newton, Descartes, Husserl ve Merlau-Ponty gibi düşünürler üzerinden kateden Eker, mekânın bugünkü içerimlerine yönelik güncel tartışmalara katkı sunacak bir tartışma ortaya koyuyor.

Açık defterin son çalışması ise Pierre Bayle’un “Tarihsel ve Eleştirel Sözlük” eserinin “Spinoza” maddesinin bir bölümünün çevirisidir. Spinoza’nın *Ethica*’sına odaklanan bu bölüm,

Arif Yıldız tarafından Fransızcadan çevrilmiş ve Spinoza felsefesindeki temel sorunlar Türkçe okuyucunun değerlendirmesine sunulmuştur.

Bitirirken, ViraVerita E-Dergi'nin "Mülkiyet" başlığıyla yayımladığımız 16. sayısına katkı sunan yazarlarımıza ve çevirmenlerimize, titiz incelemeleriyle yazılara katkı sağlayan hakemlerimize, ve katkılarından dolayı Elif Karaçimen, Toros Güneş Esgün ve Meriç Kükrer'e teşekkür ediyoruz. Yeni bir yıla girerken, mülksüzleştirme ve borçlulukla çevrili olmayan bir gelecek hayaliyle, siz değerli okuyucularımıza güzel yıllar diliyoruz.

ORCID ID

İlkay ÖZKÜRALPLİ



<https://orcid.org/0000-0002-1310-6037>

Declaration of Conflicting Interests

The author declared that there were no conflicts of interest with respect to the authorship or the publication of this article.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar bu makalenin yazarlık veya yayımlanmasına ilişkin olarak hiçbir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.